

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2006

Gjesteundersøkelsen 2006 omfatter i prinsippet alle reiser til Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker i 2006 alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Det gis også en oversikt over cruiseskipstrafikken. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet.

Året 2006

Totalbildet av trafikken viser at det samlede antallet ankomster i Norge fra utlandet var mer enn sju millioner i 2006. Dette tallet omfatter mer enn 3,9 millioner overnattingsgjester og 1,3 millioner dagsbesøkende som ankom Norge. I tillegg foretok utenlandske cruisepassasjerer 1,8 millioner dagsbesøk i norske havner.

Det er nå økningen i flytrafikken som er den viktigste grunnen til at antall utenlandske gjester til Norge totalt fortsatt er i vekst. Mens antall overnattingsgjester med ferge gikk ned med to prosent og antall overnattingsgjester på veg var uendret i forhold til nivået i 2005, økte tallet på overnattingsgjester med fly med hele åtte prosent i 2006.

Av overnattingsgjestene var 940 000 på forretningsreise og tre millioner på feriereise. Totalt resulterte denne trafikken i 26 millioner utenlandske overnattinger i Norge, hvorav forretningsreisende sto for 4,3 millioner og feriegjestene for 21,7 millioner gjestedøgn.

Hovedtyngden av trafikken fra utlandet finner sted i sommersesongen: To tredeler av alle overnattingsgjestene ankommer i perioden mai til september, mens 20 prosent kommer i vintersesongen (januar–april).

Det var i 2006 en oppgang i det samlede antallet ankomster (inkludert dagsreiser og cruisebesøkende) på 8 prosent, mens det totale antallet gjestedøgn økte med én prosent, sammenliknet med 2005. Den sterke veksten i antall ankomster skyldes blant annet en vekst på 25 prosent i antall dagsbesøk av cruisepassasjerer.

Blant *forretnings- og tjenestereisende* har besøkende fra Sverige, Tyskland, Storbritannia, Danmark og USA flest gjestedøgn i Norge. Tre av fire forretningsreisende bruker fly, og 46 prosent av overnattingene finner sted på hotell. Mange overnatter også i leiligheter og hus som arbeidsgiver stiller til disposisjon. Forretningstrafikken fra utlandet viste i 2006 en økning på tre prosent målt ved

antall ankomster, men oppholdstiden i Norge gikk noe opp, så målt i gjestedøgn var økningen større, om lag sju prosent.

Ferie- og fritidstrafikken viser små endringer fra året før. Det er beregnet en vekst på tre prosent for antall ankomster, men en nedgang på én prosent for antall gjestedøgn i 2006. Av de store markedene har det vært stor vekst for Sverige og Storbritannia, mens det var en betydelig nedgang for det tyske og særlig det danske markedet i 2006. Mens det kom færre gjester fra Italia, Sveits og Østerrike, er det beregnet at det var en vekst for Spania, Russland og en del sentraleuropeiske land. På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med 28 prosent hos slekt og venner, 24 prosent på hytte, 23 prosent på hotell etc. og 19 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass).

Feriegjestene som reiser med bil og buss representerer 12 millioner gjestedøgn eller 50 prosent av alle utenlandske overnattinger. Det var en klar vekst i denne trafikken i perioden 2003-2005, mens den gikk litt ned i 2006. Nedgangen var særlig merkbar for Danmark, Tyskland, Italia, Sveits og Østerrike.

Vintertrafikken

Det kom nesten 990 000 utenlandske overnattingsgjester til Norge i de fire første månedene i 2006, en økning på fem prosent i forhold til året før. Det var vekst både for forretningstrafikken og for de private reisene.

Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder. Vinterturismen fra Sverige økte med fem prosent i 2006, mens det danske markedet viste en nedgang på seks prosent. For Tysklands del har det skjedd en jevn vekst i stort sett alle årene etter 2001. Når det gjelder britene, har det vært en betydelig vekst de fire siste årene.

Tabell A viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i årene 2004-2006.

Tabell A: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge vintersesongene 2004-2006. Enhet = 1000.

	2004	2005	2006	Endring i % 2005-2006	2006			Tog/rute- buss
					Veg	Ferge	Fly	
Gjester i alt	1 206	1 283	1 352	5	617	272	440	23
Dagsbesøk	335	339	364	7	253	67	43	2
Overnattingsgjester	871	944	988	5	364	206	398	21
– på tjenestereise	234	259	273	5	52	17	198	6
– på privat reise	637	685	715	4	312	189	200	15
Gjestedøgn i alt	4 826	5 274	5 493	4	1 631	1 398	2 349	115
– på tjenestereise	950	994	1 080	9	168	125	745	42
– på privat reise	3 876	4 280	4 413	3	1 463	1 273	1 604	73

TØI rapport 864/2006

Sommertrafikken

Tabell B gir et bilde av hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2006. I alt var mer enn 4,7 millioner utenlandske besøkende i Norge denne sommeren. Av disse var det vel 2,3 millioner som overnattet, og disse tilbrakte nesten 17,4 millioner gjestedøgn i landet. Hele 82 prosent av overnattingsgjestene var på feriereise, de øvrige 18 prosent var på forretningsreise. Feriegjestene står for 87 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

Tabell B: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge sommersesongen 2006. Enhet = 1000.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rute- buss
Gjester i alt	4 765	1 378	524	1 006	52
- På dagsreise	628	475	109	37	7
- Cruisepassasjerer ¹⁾	1 800				
- Overnattingsgjester	2 337	903	415	969	49
-- herav på tjenestereise	415	70	31	304	10
-- herav på feriereise	1 922	833	384	665	40
Gjestedøgn i alt	17 421	4 964	4 147	7 981	329
- gjestedøgn på tjenestereise	2 202	359	235	1 546	62
- gjestedøgn på feriereise	15 219	4 605	3 912	6 435	267
Antall kjøretøyer					
Personbiler	534	436	99		
Bobiler	39	34	5		
Biler m/ campingvogn	19	17	2		
Busser	9	7	2		

TØI rapport 864/2006

¹⁾ Angir antall besøk i land. Totalt passasjerantall var om lag 370 000.

En stor del av ankomstene skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland. Ser en bort fra cruisepassasjerene, var det nesten tre millioner gjester som besøkte Norge i perioden fra mai til september, og 1,4 millioner av disse krysset grensen ut av landet på veg. De øvrige grensepasseringene skjer på fly (én million), ferge (525 000) og tog eller rutebuss (52 000). I tillegg kommer altså 1,8 millioner dagsbesøk fra cruisepassasjerer.

Strukturen på ferie- og forretningstrafikken er ellers svært ulik når det gjelder reisemåter. Mens ferietrafikken er noenlunde jevnt fordelt til lands, til vanns og i lufta, er forretningstrafikken i stor grad knyttet til bruk av fly.

Dagsbesøkende og cruisepassasjerer

Det ble foretatt om lag 630 000 utenlandske dagsbesøk i Norge sommeren 2006, omtrent det samme antallet som i 2005. Det var mindre dagsturtrafikk fra Danmark, men mer trafikk fra Finland. Dagsturtrafikken går hovedsakelig på veg, men det er også en del dagsreiser til Norge med ferge og fly.

Det er beregnet at om lag 370 000 utenlandske cruisepassasjerer kom til en eller flere norske havner i 2006. Dette tilsvarer om lag 1,8 millioner dagsbesøk i havnene, da hver cruisepassasjer i gjennomsnitt var på nesten fem landbesøk i norske havner. Det har vært en kontinuerlig vekst i cruisetrafikken de siste årene, antall skipsanløp har økt og skipene er blitt større. Størst har trafikkveksten vært for cruisepassasjerer fra Europa, i særlig grad fra Storbritannia, Tyskland, Italia og Spania, mens det har vært nedgang i tallet på amerikanske cruisegjester.

Overnattingsgjestene

Antall overnattingsgjester gikk opp med tre prosent i 2006. Fordi gjennomsnittlig oppholdstid var 7,4 netter i 2006 mot 7,7 netter året før, ble antall gjestedøgn liggende på omtrent samme nivå som året før. Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige og Tyskland, men det var også mange ankomster fra Danmark, Storbritannia, Finland, USA, Nederland og Frankrike.

Tabell C: Utenlandske gjestedøgn i Norge i sommersesongen 2006 etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende.

	I alt	Gj.døgn	Transportmiddel ved utreise			
			Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	17 421	7,4	4 964	4 147	7 981	329
Sverige	2 091	4,3	1 426	135	414	116
Danmark	1 367	6,6	390	550	392	35
Finland	607	3,3	508	1	95	3
Storbritannia	1 408	7,2	32	266	1100	10
Nederland	1 263	10,6	383	502	372	6
Belgia	231	8,6	37	42	150	2
Frankrike	824	9,2	145	34	641	4
Tyskland	4 249	9,9	1 098	2 325	793	33
Italia	383	8,7	84	11	275	13
Sveits	269	8,4	60	20	181	8
Østerrike	120	7,5	74	6	34	6
Spania	414	8,2	32	2	376	4
Rusland	201	7,4	101	0	98	2
Europa ellers	1 784	9,3	593	215	950	27
USA	1 334	11,1	0	2	1 315	17
Japan	137	4,9	0	0	132	5
Øvrige land	738	7,3	1	36	662	39

TØI rapport 864/2006

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt, se tabell C. Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag tre-fire netter i Norge, er nederlenderne og tyskerne oppe i om lag 10 netter. Målt i antall gjestedøgn er Tyskland det klart største enkeltmarkedet, med 4,25 millioner gjestedøgn. Sverige, Storbritannia, Danmark, Nederland, USA og Frankrike representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer.

Forretnings- og tjenestereisende

Forretningstrafikken målt i antall ankomster gikk opp med 4 prosent sommeren 2006. Forretningsoppholdene i Norge er imidlertid blitt lengre, og veksten i antall gjestedøgn ble derfor på 11 prosent. Fly er det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet.

Ferie- og fritidsreisende

Sommeren 2006 kom det 1,9 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge, og disse tilbrakte i gjennomsnitt 7,9 netter her i landet. Dette utgjør mer enn 15 millioner gjestedøgn. Tyskland er fortsatt klart størst når det gjelder antall ferieovernattinger, én av fire utenlandske feriegjestedøgn i Norge om sommeren foretas av en tysker. Nest etter Tyskland er Sverige, Storbritannia, Nederland, Danmark og USA de viktigste enkeltmarkeder for ferietrafikk til Norge i sommersesongen.

Ferie- og fritidstrafikken på veg og ferge (bil- og turbussturister) ble i 2006 beregnet å ligge én prosent lavere når det gjelder antall ankomster og ti prosent lavere målt ved gjestedøgn enn i 2005. Oppholdstiden i Norge gikk altså litt ned. Bil- og bussturistene representerer 8,5 millioner gjestedøgn, eller 56 prosent av alle feriebaserte, utenlandske gjestedøgn. Denne store ferietrafikken med bil og buss fra utlandet er dominert av reisende fra Tyskland, de nordiske nabolandene og Nederland. Bortsett fra nedgangen i 2006, har det vært en økning i denne trafikken siden 2004.

Det kom 39 000 bobiler til Norge sommeren 2006, en nedgang på sju tusen fra året før. En tredel av bobilene var tyske, men antallet tyske bobiler gikk likevel ned med fire tusen. Bobilgjestene sto for om lag 1,2 millioner gjestedøgn i Norge sommeren 2006. Antallet utenlandske *biler med campingvogn* i sommersesongen 2006 er beregnet til om lag 19 000, noe som betyr en nedgang på 3 000 i forhold til fjoråret. De fleste bilene med campingvogn kommer fra Sverige, Nederland, Tyskland og Finland.

Turbusstrafikken har vært stabil de tre seneste. Det er beregnet at det kom 9 100 turbusser til Norge sommeren 2006, noe som bidro med om lag 1,6 millioner gjestedøgn i sommermånedene.

Flyforbindelsene mellom Norge og utlandet fraktet om lag 665 000 utenlandske feriegjester til Norge sommeren 2006, og disse gjestene tilbrakte 6,4 millioner gjestedøgn her. Dette er en vekst på 13 prosent i forhold til tilsvarende periode i 2005. En viktig årsak til veksten er trolig de mange nye flyforbindelsene som er blitt opprettet mellom Norge og utlandet i de seneste årene, samtidig som det generelle prisnivået for flyreiser i Europa er på veg ned.

Utenlandstogene og ekspressbussene befordret 40 000 ferierende overnattingsgjester fra andre land sommeren 2006. Dette representerer 270 000 overnattinger i Norge.

Overnattingsmåter

Tabell D gir en oversikt over overnattingsmønsteret for all utenlandsk turisttrafikk til Norge i sommersesongene 2004-2006.

Tabell D: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2004–2006. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

	2004	2005	2006				
	I alt (N)	I alt	I alt	Bil/ferge	Turbuss ¹⁾	Tog/Rute- buss	Fly
I alt (N)	100 (16 890)	100 (17 604)	100 (17 401)	100 (8 113)	100 (998)	100 (309)	100 (7 981)
Hotell, pensjonat o.l.	26	29	27	13	79	24	35
Camping på campingplass	19	16	16	29	2	4	5
Fri camping	5	5	6	9	0	9	4
Leid hytte	13	11	14	25	13	2	4
Egen eller lånt hytte	4	5	4	6	0	1	3
Slekt og venner	23	23	24	15	0	44	34
Annet	10	11	9	3	6	16	15

TØI rapport 864/2006

¹⁾ Fordelingen på overnattingsmåte for bussturistene er usikker på grunn av få observasjoner

Overnatting på hotell, pensjonat og lignende er den mest vanlige overnattingsformen totalt for alle gjestedøgn, med 27 prosent av alle overnattingene. Nest viktigste overnattingsform sommeren 2006 var overnatting hos slekt og venner (24 prosent). Overnatting på campingplass og i leid hytte er også viktige, hver med en andel på henholdsvis 16 og 14 prosent av overnattingene.

Blant bilturistene er camping og hytte mest utbredt, fulgt av slekt/venner og hotell. De som reiser med turbuss overnatter mest på hotell. Videre har flyreisende høye andeler på hotell og hos slekt og venner. For dem som reiser med tog eller rutebuss, skjer 44 prosent av overnattingene hos slekt og venner, mens en fjerdedel av overnattingene foretas på hotell.

Det er imidlertid stor variasjon i overnattingsmønsteret mellom turister fra ulike bostedsland: Svenske bil- og bussturister benytter for eksempel i stor grad ikke-kommersielle overnattingsformer som innkvartering hos slekt/venner eller egen/lånt hytte, mens tyskerne gjerne er orientert mot camping og leid hytte. Finske og særlig nederlandske turister har høye andeler camping, mens for eksempel britene har en jevnere fordeling på de ulike overnattingsmåtene.